

1753.

1. *Hyzer, Georg Henr.*, Ord. jur. prodecanus: Joannis Ludovici Henrici . . . solennia inauguralia iudicij praemissa brevi commentatione: De Langobardorum maripatis Germanorum mareschallo.
2. *Beermannus, Werdge Christophorus Carolus*: De expectativis feudatibus earumque collisione.
3. *Boehmerus, Georgius Ludovicus*: Origines praecipuarum jurium archiepiscopi et S. R. I. Electoris Coloniensis.
4. *Boehmer, Georgius Ludovicus*, Ord. jur. Decanus: Augusti Eugenii Bernardi Francisci Rodife . . . solennia inauguralia iudicij praemissa observatione: De archiepiscopis Coloniensibus archicancellariis et pro Germaniam sub Ottone M.
5. *Boehmer, Georgius Ludovicus*, Ord. jur. Decanus: Theodori Christiani Clementi . . . Dissertationem solennem iudicij

praemissa observatione: De successione collateralem
olim negata in feudo ecclesiasticis

6. ^{Metz} Boehmer, Georgius Ludovicus, Adv. juris Decanus: De Frederici
Augusti dachii et Pulgeri Nicolai Stuteri solennia inaugu-
ralia indicat praemissa observatione: De feudo Campa-
nensibus vulgo Glocken-Lohn. 2 Exempl.

7. Boehmerus, Georgius Ludovicus: De jure mercatorum officium
in concursu creditorum

8. Boehmer, G. Ludovicus, Adv. juris Dec. . . . pro Decanus:
Georgii Wilhelmis Lindheimeri, Benjamini Schneideri, Cospa-
ris Conradi Standingeri . . . solennia inauguralia indi-
cat, praemissa observatione: De legatione ex fideicom-
missis praestantibus.

9. Boehmerus, Georgius Ludovicus: De jure principis
libertatem commerciorum restringendi in utili-
tatem orbis totius.

10. Binnewann, Aug. Rud. Sen. 2 De response parte
iparis

11. Clemons, Theodorus Christianus: De legibus privatis
in Germania observandis

12. Dalkius, Georg Frederic Augustus: De fidelitate vulgaris:
quicquid est in territorio, praesumitur Fur etiam esse
de territorio

13. Fellenhagen, Joannes Henricus: De habitu status inter-
pretatio ad statum familiae in re tutelari spec-
tato.

14. Gebauer, Georgius Christianus, Ord. juris. Decanus:
Augusti Andreæ Jesaie Binemannii solemniter
in angustia indicat. Simul nonnulla: De regis
apud Germanos potestate ad Taciti German. Cap. 7.
commentatus.

15. Gebauer, Georgius Christianus; Ord. jur. Decanus:
Joannis Henrici Fellenhagen et Joannis Pundschel
... solemniter in angustia indicat. Simul nonnulla

de regia apud Germanos successione ad Taciti
German. Cap. 7. commentatur.

16. Gebauer, Georgius Christianus, Ord. jur. Decanus: et
Andreas Rudolphi de Randolz solennia inaugura
iuribus. Simul nonnulla: de regia apud Germanos
nomine ad Taciti German. Cap. 7. commentatur.

17. Kern, Joannes Historicus: de juribus et praerog
tivis S. R. I. mareschallorum hereditariorum
comitum in Pappenheim.

18. Koelerus, Dr. Nidus: praelectionem . . . indic
praemissa historia conclusa archicancellarius
S. R. I. per Alabim post interregnum magnum
manus continuati usque ad Imp. Rudolphum V. sty
ex authenticis documentis hactenus ineditis et
probata.

18

P. 113

ORDINIS IVRIDICI

DECANVS 1753, 14

GEORGIVS CHRISTIANVS
GEBÄVER D.

AD VIRI PRAENOBILISSIMI

AVGVSTI RVDOLFI IESAIAE
BÜNEMANNI

SOLENNIA INAUGVRALIA
INVITAT

SIMVL NONNVLLA

DE

REGIA APVD GERMANOS POTESTATE
AD TACITI GERMAN. CAP. VII.

COMMENTATVR.

GOTTINGAE

PRELO GEORG. LVD. SCHVLTZII, ACAD. A TYPIS.

1753

ORDINIS IURIDICI

DECANVS

GEORGIVS CHRISTIANVS

GERÄDER D.

AD HUIUS PRAESIDIUM

AVGVSTI RYDOLFI HERALDE

BÄNEMANNI

SORDENIA INAVGVRELLA

INSTITVT

SINCE KONSTITVT

DE

REGNI APVD GERMANOS POTESTATE

AD FACIENDI GERMAN. CAP. VII

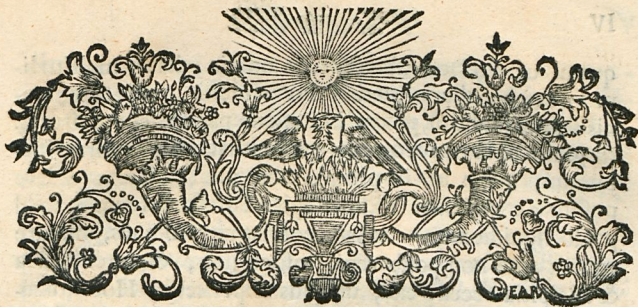
COMMENTARIVS

GOTTINGAE

AVD GEORG. LUDOV. SCHULZII A. D. A. T. H. I. S.

In Stadio, quod nuper, cum Generosissimi RAMDOH-
RII Honoribus praefarer, tum ingressus, nunc, alio
Praenobilissimo Candidato idem flagitante officium, pro-
gredi fert animus, maxime quod & explendi promissi fi-
des aurem simul mihi vellat. De *Nomine Regis* verna-
culo dictum: nunc ad eundem TACITI locum, et verba
capite VII. obvia:

REGES EX NOBILITATE SVMVNT
Regiam inter Germanos Potestatem ipsam coloribus COR-
NELIANIS adumbrabo. De origine illius potestatis
nonnulla nuper inspersi, et aliquod Divinitatis simulacrum
in ea apparere asterui, nec hujus opinionis adhuc me poe-
nitet. Quid humanae naturae convenientius potest dici,
22
quam,

quam, ut uni Deo subiecta sunt omnia, ita in multitudine, quae peculiaris gentis formam induit, uni, communis salutis studio, pulchra imitatione parere debere omnes. In gratiam tamen eorum, quibus haec sublimiora videbuntur, quam ut in promiscuam multitudinem cadere possint *a)*, adjiciam alium Regiae Potestatis fontem, haud paulo liquidiorum. Satis constat inter omnes, militare agmen apte non posse regi, nisi ab uno, & inter ardua & ancipitia necesse esse, ut unus imperitet. Hoc Romanos adegit, octavo post anno, quam Reges eiecissent, regio equidem nomine dissimulato, cujus brutum odium Iunius ille Brutus intonsis Quiritibus persuaferat, ipsam rem amplecti, & Dictatorem creare, qui Magistrum Equitum dicebat, sed sibi obsequentem, quae etiam potestas tandem libertatem pessumdedit, et ex cujus favillis Princeps Romanus exortus est. Addas infinita coloniarum deductarum exempla, quibus cum longinuae et incertae sedes essent quaerendae, per infestas nationes foret eundum, cum feris hominibusque forte pugnandum, non poterant non illi, qui eiusmodi demigrationis societatem inierant, res suas in exercitus speciem componere, & eligere duces spectatae & virtutis & prudentiae virum, qui socios militari, sed justo & moderato imperio regeret, & in loca vel cupita vel saltim commoda deduceret, quo facto, cum ordinanda esset respublica, sane primum erat & facile, ut multitudo, quem unum in itinere ductorem felicissimum erat experta, nunc etiam civitatis unum re-

cto-

a) Agnoverunt tamen SVEVI SEMNONES regnatorem omnium deum, cetera subiecta atque parentia, teste TACITO German. c. 39.

ctorem constitui mallet. Elegans exemplum CORNELIUS NEPOS, ab infantia mihi carus, in *Miltiadis Vita a)* memoriae prodidit. Hic enim Atheniensium Chersonesum migratorum dux, cum virtute militum devicisset hostium exercitus, summa aequitate res constituit: atque ipse ibidem manere decrevit. Erat enim inter eos dignitate regia, quamvis carebat nomine: neque id magis imperio quam justitia consecutus. Iam cum omnes illae gentes, quas *Aborigenes* vocare soleo, merito habeantur generis humani in Orientis partibus post diluvium reparati totidem veluti coloniae, mihi quidem verisimillimum videtur, praeter paternam herilemque potestatem imperium unius fuisse in civitatibus recens conditis antiquissimum, maximeque naturale, donec Regum libido ac ambitio impotens subditorum patientiam in furorem verteret, ut, excusso tandem unius iugo, passim rerum summam vel *depos* committerent, vel universus *diuos* eandem sibi vindicaret. Reperto ita fonte Regiae Potestatis, seu supremi in unum collati imperii, quo demum cunq̄ue nomine ille insigniatur, reperta simul est primaeva illius Potestatis et Imperii natura. Neque enim novas sedes quaesituri selecto Duci se dabant mancipio, nec ut herilibus iussibus premeret agmen pro arbitrio, volebant: immo, ut commem se omnibus & facilem, cum universorum, tum etiam singulorum salutis studiosissimum, in iubendo moderatum, in iudicando aequum, in subeundis periculis promptum & fortem, in pellendis idoneum & felicem praeberet, demigrantium erat votum, et unica Duci ad ascendendum in nova civitate imperium via: quo delato, intel-

telligebat satis ipse, a se neutiquam, instar dominatoris
ἀνομιουδύου, gravi imperio civibus esse incubandum, sed
 potestatem iis virtutibus, quibus erat parata, esse tuendam.
 Exemplo nobis iterum est *Miltiades*, qui inter homines
 Atticos, in libertatis studiosissima civitate natos educatos-
 que, his tamen artibus unus perpetuam potestatem & na-
 ctus est & tritus. Rursus de Eo NEPOS alio in loco: a)
*Nam Chersonesi omnes illos quos habitarat annos perpetuam
 obrinuerat dominationem, tyrannusque fuerat appellatus, sed
 justus. Non enim erat vi consecutus, sed suorum voluntate,
 eamque potestatem bonitate retinuerat. Erat enim in Mil-
 tiade cum summa humanitas, tum mira comitas, ut nemo
 tam humilis esset, cui non ad eum aditus pateret: magna
 auctoritas apud omnes civitates: nobile nomen: laus rei mi-
 litaris maxima.* Et in hunc modum etiam regna in Ger-
 mania coepisse et perdurasse existimo, regia potestate cum
 libertate populari pulcro conjuncta vinculo. Testis no-
 bis locuples TACITVS, qui in nostro Capite VII. in
 uniuersum ait: *Nec Regibus infinita aut libera potestas.*
 Quinam illi fines fuerint, intra quos Regia Potestas se
 continere debebat, quatenam illa vincula Regum liber-
 tati injecta, nec addidit TACITVS, nec addere facile fu-
 it, cum ea inter tot gentes mirum in modum dubio pro-
 cul variaverint. Nec leuia fuisse in hac re discrimina,
 primum locus eximius, *Germaniae caput XXV.* indicat,
 ubi TACITVS gentium meminit, quae regnantur, mani-
 festo indicio, alias fuisse gentes, quae non regnabantur.
Regnari hic non est: Regem habere: ita enim de omnibus
 Germaniae Populis dicendum fuisset, eos regnari, sublata
 di-

a) cap. VIII

diffinitione: sed Regiae potestatis vim in iis gentibus esse eminentiorem: populum regalis auctoritatis patientiorem. Rem plane singularem TACITVS noster idoneis firmavit exemplis. Capite XLIII. *Trans Lygios Gothones REGNANTVR, PAVLO IAM ADDUCTIVS quam ceterae Germanorum Gentes, NONDVM tamen SVpra LIBERTATEM. Protinus deinde ab Oceano Rugii & Lemovii, omniumque harum gentium insigne, rotunda scuta, breves gladii, & ERGA REGES OBSEQVIVM. Gothones sunt finis Codani accolae. Rugiorum sedem nemo nescit. Lemovii forte inter utramque gentem coluere medii. Capite XLIV. de Svionibus ipso in Oceano sitis: Est apud illos et opibus bonos, eoque VNVS IMPERITAT, NULLIS IAM EXCEPTIONIBVS, NON PRECARIO IVRE PARENDI. Capite XLV. Svionibus Sitonum gentes continuantur. Cetera similes, uno differunt, quod FEMINA DOMINATVR: in tantum non modo a libertate, sed etiam a servitute degenerant: Ad haec PICHENA: Degenerant a libertate, quia ceteri Germani fere omnes liberi, hi servi. Degenerant a servitute, quia servientes populi Regibus, ideoque hominibus servire solent, hi feminis. Addit GRONOVIVS: Fortasse recte Pichena. Ego tamen ambigebam mecum, amon scripsisset Tacitus: non modo a libertate, sed etiam in servitute degenerant. Ego accefferim PICHENAE, & videtur GRONOVIVS offendisse ad vocem servitutem, qua omnimodam servitutem indicari existimavit, cum TACITVS ad eam, quam Sviones serviebant, vnice respexerit. Degenerant, Sviones equidem a libertate in servitutem, Regibus maribus sine exceptionibus parentes; at Sitonibus ab hac servitute in aliam pejorem, etiam feminis, ut mihi vide-*

de-

detur, perpetuo regnatricibus sine exceptionibus obsequiosi. Ascensus est in *TACTI* verbis manifestus, aut, si malis, descensus quidam: sed si mutaveris praepositionem, deest, ubi sublatum pedem ponas, cum omnino utraque gens in servitute regia fuerit. Ex istis autem locis clare apparet, Septentrionales gentes Australibus Regii Imperii fuisse patientiores, cujus rei causam idoneam ut extricem, saepe multumque annis, & varia commentus sum, sed quae mihi ipsi ita non placent, ut ea in publicum proferre audeam. Quare hanc ipsam quaestionem, qui factum sit, ut versus geminas Arctos innatus Germanis libertatis amor defruxerit? excellenti cuidam ingenio merito solvendam relinquo, quod

Signum celsi glaciale poli,

Septem stellas Arcados ursae

propius intuetur. De his Regibus non habeo, quod dicam. Frustra in illis quaesieris regni modum, qui infinita potestate pollentes norunt, non alios fines sibi esse positos, quam propriae lubidinis arbitrium. De Regibus itaque Gentium, quae non regnantur, sollicitus, potestatis regiae vestigia nonnulla indagabo. Geminum esse tempus, bellorum & pacis, inter omnes constat: ut utrumque recte gubernetur, ad eos pertinet, qui reipublicae praesunt. Pacis tempore ea cura ad *Sacra* pariter & *Profana* se extendit. Multum religio solita est suadere malorum, quod ne fiat, elaborandum est Custodi reipublicae. Sacerdotes, familiariter ad numen accedentes, ideoque reliquis venerabiles, ut publicae quieti salutique studeant, curandum est populi Gubernatoribus. Sacri ritus, sacrificia,

ficia, auguria, auspicia ut juvent publica consilia, ut regiaie voluntati ne adversentur, commoda ratione efficiendum ab iis, quorum rectorum publica commoda sunt commendata. Et hujus rei vestigium est in Capite X. *Proprium Gentis, equorum quoque praesagia ac monitus experiri, publice aluntur iisdem nemoribus atque lucis, candidi & nullo mortali opere contacti, quos pressos sacro curru sacerdos ac REX VEL PRINCEPS CIVITATIS comitantur, hinnitusque ac fremitus observant.* Nullus dubito, & multum dignitatis hanc cerimoniam Regi apud populum conciliaffe, &, quando Regi cum Sacerdote de negotio publico convenit, equos sacros ad istius nutum hinnivisse & fremuisse. Quod ad *Profanas* easque publicas causas attinet, manifestum potestatis regiaie neutiquam liberae nec infinitae argumentum in Capite XI. apparet, Comitiam de minoribus majoribusque rebus haberi solita, de quibus alio tempore paulo curatius agam. In his tamen Regiae potestatis duas praerogativas observasse lubet, *Ius Comitiam indicendi, & Ius in Comitiam primo loco dicendi*, adeoque & praesidendi. Illud ex TACITI verbis eruo: *jussi conveniunt.* a) Iussisse autem non potuit, nisi

a) Leviter locum inspicienti videbitur, TACITVM non hoc, quod dixi, sed plane contrarium memoriae prodidisse. Est enim ibidem: *nec jussi conveniunt*, & omnino lectio est dubia. Adscribam itaque fragmentum mearum in TACITI Germaniam notarum, ante hos triginta, & quod excurrit, annos multa diligentia compilatarum, quod iis illustratus TACITVS in *Theauri Antiquitatum Germanicarum* a me ordinati, nunc in splendidissima Illustrissimi COMITIS BUNAVII Bibliotheca

nisi ille, quem libera electione reliquis omnibus praeesse,
& gentem regere placuit, Rex vel Princeps. Hoc ex ipsa

T A -

delitescens fronte apparere debebat. „*Nec iussi*) In Artolphi
„codice legitur : *nec injussi* conveniant, ut sit sensus, saepius
„vocandos, priusquam veniant, quod ab illis suapte sponte
„non fiat. RHENANVS. Codex. Romae excusus, quem ego
„vidi, *nec injussi conveniunt*. ALTHAMMERVS. Bamber-
„gensis *iussu*. Rhenanus in veteri codice legi ait, *nec injussi*,
„ex quo bene etiam scripseris, *non ut iussi*. LIPSIVS. MS.
„quondam Pircheimeri, dein Comitis Arondellii, *nec ut iussu*
„conveniunt. Et sic legendum, aut quemadmodum Liplius,
„*ut iussi*. Hoc est non tanquam ex lege & imperio, ut ad
„dicem edictum religiosa observatione occurrant; non quasi pa-
„rentes imperio indicentis vel indicentium, sed veluti com-
„modo & arbitrio suo. Ut illi advocati Plautini, qui *liberos*
„*homines per urbem modico magis par esse gradu ire consuebant*.
„GRONOVIVS. Locus PLAVTI est in *Poculo Ast. III. Sc.*
„*na I. v. 19.* non admodum ad rem praesentem faciens. Ago-
„taeoles adolescens perditurus lenonem in fabula advocatos
„testes accelerare gradum volebat: hi indecorum sibi, ut li-
„beris hominibus, existimabant, per vias urbis currere. Lo-
„quitur hoc locus integer, & maxime verba iis, quae GRO-
„NOVIVS adscripsit, proxima :

Servile esse duco festinantem currere.

„Germanis de decoro hic plane non sollicitis, quando ad Co-
„mitia proficiscebantur, perinde erat, num testudineo an ve-
„ro grillatorio gradu in via uterentur: id ex libertate affecta-
„bant vitium, ut ne die statuto omnes adessent. Quod ad
„varias lectiones attinet, Artolphi codex B. RHENANVM
„in opinionem plane improbabilem conjecit, ac si saepius

VO-

TACITI narratione claret: *MOX REX VEL PRINCEPS,*
prout aetas cuique, prout nobilitas, prout decus bellorum,
 b2 au-

„vocandi fuerint. LIPSIVS itaque emendando *τὸ nec in-*
 „*jussi*, in: *nec ut jussi*, converti voluit, quo sensu, ab eo-
 „dem non est adscriptum. GRONOVIVS credidit, *τὸ nec*
 „*ut jussu* codicis Pirekheimeriani, ut & LIPSII *nec ut jussi*,
 „idem valere ac: *nec, tanquam jussi, conveniunt*, ut ita prae-
 „se tulerint, non ex jussu, sed pro arbitrio se adesse. Mihi
 „Lipsianae emendationis hic videtur esse sensus, *quod non si-*
 „*mul, nec ut jussi*, sicut jussi, etiam si jussi fuerint, *convenirent*.
 „Et idem vult vulgata & sat quidem commoda lectio: *quod*
 „*non simul, nec jussi conveniunt*. Miror Viros doctos hunc lo-
 „cum meditantem non observasse, duplex fuisse inter Germa-
 „nicas Gentes Comitiorum genus, alterum statum & ordina-
 „rium, alterum extraordinarium & repentinum. De illo
 „TACITI sunt haec: *Cocunt certis diebus, cum aut inchoatur*
 „*luna aut impletur*. Non unus in consueta Comitialis tem-
 „poris observatione Gentium Germanicarum fuit mos. De
 „hoc IDEM: *nisi quid fortuitum aut subitum incidit*. In
 „illo luna vel nova vel plena interpellabat pro homine, nec ul-
 „lo jussu erat opus. In hoc jussu regio, & rei agundae in-
 „certum diem denunciatione negotium indigebat. Nunc
 „NOSTER de utroque Comitiorum genere: *Illud ex liber-*
 „*tate vitium, quod non simul*, in diebus etiam solemnibus,
 „*nec jussi*, rege scilicet in re ardua & quae moram non fere-
 „bat, diem praestituente, *conveniunt, sed plerumque & alter*
 „*& tertius dies cunctatione cocuntium absuntur*. GEBAVE-
 „RVS. His pro praesenti tractatu hanc observationem adjicio,
 „sive cum B. RHENANO saepius vocatos existimes, sive cum
 „GRONOVIO credas, noluisse videri, convenire ex jussu, sive
 „denique in meas partes concedas, dandum tamen esse semper,
 „fuisse jussos, & a quo quaeso quam a Rege?

audiuntur, auctoritate suadendi magis quam jubendi potestate. Bella administrantur per Duces militares, sed summi Ducis personam plerumque Reges suscepisse, quis dubitabit in tanta militaris gloriae cupidine, & exemplo sunt *Bojorix* Cimbrorum Rex in campo Raudio caesus, *Teutobochus* Teutonum Rex ad Aquas Sextias captus, a) *Ariovistus* Rex Germanorum a Caesare e Galliis pulsus, b) *Arminius* c) *Cheruscorum* Princeps, TACITO teste, *Quintilio Varo* & Legionibus trucidatis haud dubie liberator Germaniae, & alii innumerabiles. Aequum est & Republicae salutare, ut ille, qui reliquis est pollentior & auctoritate primus, etiam dignitate & splendore emineat. Insignia fuisse quaedam Principatus magis proclive est credere, quam dicere, qualia illa fuerint. Interea praecipuum decus Regum Principumque Germanicorum quaesieris in Comitatu. Ita enim TACITVS capite XIII. HAEC DIGNITAS, hae vires, magno semper electo juvenum globo circumdari, IN PACE DECUS, in bello praesidium. Sed de hoc Comitatu plura dabo alio in loco. Superest, ut de Reditibus Regum Principumque Germanicorum nonnihil dicam, indicemque fontes, e quibus perpetui rivuli opum, sustinendae dignitatis causa, in eorundem thesauros se exonerarunt. Primus esto, fortunae privatae. Reges & Principes, si non splendide & magnifice, laxae tamen cum familia & comitatu habitasse, quis quaeso negabit? Regi negaverim, quod servo datum esse, TA-
CI-

a) FLORVS Lib. 3. c. 3.

b) CAESAR de Bello Gallico Lib. 1. c. 53.

c) Annal. L. II. c. 88.

CITVS noster innuit, suam quemque sedem, suos penates
 rexisse? a) Adde, quod IDEM alio in loco b) memorat:
 quaedam loca diligentius illimunt, terra ita pura atque
 splendente, ut picturam & lineamenta colorum imitetur.
 Hanc elegantiam profecto nullibi rectius certiusve, quam
 in Regia domo, quaesieris. Servorum supra feci men-
 tionem. His ita utebantur Germani, ut frumenti modum
 dominus aut pecoris aut vestis, ut colono, injungeret. Non
 servum unum alterumve, sed numerosam familiam fuisse
 Regibus, frumentique & pecoris & vestis copiam inde
 provenisse, manifestum est. Majores nostri armentorum
 numero sunt gavisi, eaque solae & gratissimae opes fue-
 runt. c) His opibus vel maxime praeditos fuisse Princi-
 pes in propatulo est: quibus si adjeceris multam variam-
 que venationem, d) non obscurum erit, unde epulae &
 quamquam incomiti, largi tamen apparatus, qui Comita-
 tui pro stipendio cedebant. e) Non omittenda sunt ma-
 gna Equitia generosorum pullorum feracia, unde bellato-
 res equi, quos fortissimi illi Comites una cum illa vi&fri-
 ci cruentaque framea a Principis sui liberalitate exige-
 bant. Latifundia & possessiones vel privatas vel publi-
 cas (Domanialia & Cameralia bona sequioris Latinitatis
 vocibus appellantur) Germani ignorarunt. Agri, in-
 quit NOSTER, f) pro numero cultorum ab universis per-

b3

vi-

- a) German. c. XXV.
 b) German. c. XVI.
 c) TACITVS German. c. V.
 d) TACITVS German. c. XXIII.
 e) TACIT. German. c. XIV.
 f) German. cap. XXVI.

vices occupantur, quos mox inter se SECUNDVM DIGNATIONEM partiuntur. Principis, uti in civitate erat prima dignatio, ita dubio procul in partiendo agro praecipua fuit portio. Alter Redituum fons fuerunt Munera, de quibus TACITVS noster in loco non uno. Capite V. Est videre apud illos argentea vasa, legatis & PRINCIPIBVS EORVM MVNERI DATA, non in alia vilitate, quam quae humo finguntur. Cap. XIII. de Principibus, qui numero ac virtute comitatus eminent: Expetuntur enim, inquit, legationibus & MVNERIBVS ornantur, & ipsa plerumque fama bella profigant. Capite XV. Gaudent praecipue finitimarum gentium DONIS, quae non modo a singulis sed PVBLICE mittuntur: electi equi, magna arma, phalerae, torquesque. Iam & PECVNIAM accipere DOCVIMVS. Inter dona refert bonus noster CORNELIVS pecuniam etiam a Romanis publice missam, Germani dubio procul tributum appellarunt, vel annuam precariae pacis mercedem. Tertia redituum regionum scaturigo spontanea subjectorum collatio. Elegantissime TACITVS jus regium colore libertatis inductum depingens capite XV. Mos est civitatibus (mos autem maioribus nostris pro lege erat) *ultra* (en! libertatis simulacrum non adhibito exactore) ac *viritim* (en! onus omnibus ac singulis commune, quod, ne quis defugiat, monuisse, ad receptorum regionum officium pertinuisse existimo) conferre principibus vel armentorum vel frugum, quod pro honore acceptum, etiam necessitatibus subvenit. Quarto loco memorandae sunt multae. De his NOSTER capite XII. Sed & levioribus delictis pro modo poenarum equorum pecorumque numero multantur. Pars multae RE-

GI, vel civitati, pars ipsi, qui vindicatur vel propinquis
ejus exsolvitur. Quintus denique fons, isque uberrimus
& perennis, praeda hostilis. Meminit ejus TACITVS
cap. XIV. magnum comitatum non nisi vi belloque tueare;
juncta Petilii Cerialis querela apud EVNDEM: a) Eadem
semper causa Germanis transcendendi in Gallias, libido &
avaritia. Haec sunt, quae de Regibus Germanorum
commentari placuit, oblata a Candidato summorum in
Iure honorum scribendi occasione. Id autem nominis
apud nos professus est

VIR PRAENOBILISSIMVS
ATQVE PRAECLARISSIMVS
AVGVSTVS RVDOLFVS IESA-
IAS BÜNNEMANNVS
MINDENSIS

qui in fronte *Commentationis de Fidejussore usuras non ju-
bente Hannoverae 1749. 4.* editae vitae ad istud usque
tempus laudatissime peractae dedit publico descriptionem,
quam hic repetisse non poenitebit.

Anno

a) *Heslor. Lib. IV. c. 73.*

A. 1699. die V. Maji Mindae propter Visurgim natus sum, patre IOANNE LVDPOLPHO tum Reg. Bibl. archivi eccles. cathedr. & scholae Mindensis Rectore, jam Hannoveranae Scholae Directore & Societatis lat. Icnens. membro honorario, Calbenſi Palaeomarchico, matre Sab. Eubr. Gaengelbachia Gerana Voigtlandica. Natus fere in Bibliotheca amplissima parentis & schola indo a tenerrima aetate latina, graeca, hebraica, gallica, rem litterariam aliaque didici, ut vix puberis jam meminerint novellae litterariae, gratia singulari a Sueciae Rege excepti. Id quod stimulus subdidit currenti, ut maturius studium scholasticum explerem in actu publico oratione graeca in jubileo, & deinde alia germanica ab abituriante habita, anno 1699. d. XXII. Apr. XVI. annos natus studiosorum juris albo Halae inscriberer. Quum HEINECCIVM, quo duce elementa tractare volebam, ad huc Halae expectarem, commilitonibus recitationibus privatis antiquitates & politicam explidavi. Deinde HEINECCIO adveniente, illum logicam, jus naturae, antiquitates, historiam juris, institutiones, pandectas, jus germanicum & cambiale docentem pluries audivi. Sub LVDEWIGIO jus publicum, feudale, canonicum & historiam imperii didici. BÖHMERI patris in pandectas, pacem Westphalicam & jus canonicum, ejus filii, in jus criminale, GASSERI in positiones practicas & oeconomiam, ZSCHACKVITZII ad jus militare, recitationibus intersui, & reliquum temporis opuscula scribendo, & alios logicam, jus naturae, institutiones & pandectas docendo, transégi. Ultimo quoque anno theologicis & medicis collegiis intersui, nepotem LVDEVVIGII ex domino Krug de Nidda institui, & per omne fere academicum tempus doctissimorum IOACHIMI & BECQUIGNOLLII consortio usus sum. Immo LVDEVVIGIVS, BÖHMERS, HEINECCIVS, GASSERS, & ZSCHACKVITZIVS privatis colloquiis & ad bibliothecas suas me singulari favore admiserunt. GEORGISCH, quam doctoris honores ambiret, me, ut ipsi publice contradicerem, cum doctissimis juvenibus L. B. DE LEVTRVM, BÖHMERO jam Gottingensi & IOACHIMO Halensi IGais selegit.

Me-

Memini adhuc singularis publicae laudis, qua me tum maectavit venerandus senex BÖHMERS, & memini ut incitamenti dulcoris ad majora. Anno 1699. summi equitum praefecti DE SONSFELD & deinde Anno 1699. Regis Prussiae status ministri praesidis Camerae Clivensis & Mindenensis jam Casselani, Nobilis Domini BORCKII e Brustera gente antiquissima, Secretarius fui. Anno 1699. Rex Prussiae singulari beneficio, quod director FREDERKINGIVS mei causa resignaverat, mihi contulit, praevia relatione pro statu, munus Fisci camerae bellicae & domanialis Mindenensis, cum licentia causas perorandi, praevio Reginini solenni examine & periculo forensi. Fator, me ibi multa didicisse egregiis exemplis forensibus KVLENKAMPPII, CVLEMANNI, SCHRADERI, FREDERKINGII, VON DER BEKIORVM aliorumque Ictorum, qui Mindam immo omnem ordinem Ictorum ornabant. Anno 1699. quum pater jam lares mutasset, volente GRUPENIO & DE MEIBER Hannoveram concessit, causas camerae civitatis Hannoveranae ejusque ecclesiarum suscipiens, quum relationibus ex actis consulis me probassem. Anno 1699. die XXII. Novembr. in numerum Advocatorum a summo appellationum Tribunali Regis, quod Cellis est, susceptus sum. Hic causas perorando & alios in jure & praxi erudiendo, & quotidiana praxi ab egregiis, quibus hic gaudemus, Ictis discendo haectenus vitam trivi. Grata etiam mente recordor, mei meminisse Hannoveranum Senatam, & nuper Lunenburgensem, illum, quum Syndici munus ante plures annos, hunc, quum Proto-Syndici munus vacaret. Simul veneros probos Ictos, qui ea munera felicissima publicae rei electione obtinuerunt. Nec etiam haberem, cur jam aliam vitam exoptarem, quum sapiens quilibet non nesciat mortalium eam esse conditionem, ut semper aliquid votis reliquum maneat, nec abundantia atque splendida ora optima esse, nisi inexpectatissimae conversiones aliam vitam suaderent immo ingerent.

Calidum est hoc, et si procul abest, urit male.

Est tædiosum advocati munus, sterile & laboris plenissimum, quo multum odii licet plane injusti paratur sine adulatione suum facientibus. Sed prudentiori cogitatione & expectatione meliorum temporum multa ferre, immo inde ex adversis occasionem altius nos evolvendi capere possumus; modo Deo, qui optime intelligit, quæ nobis utilia sint, confidamus.

Adstat speculator desuper
 Qui nos diebus omnibus
 Actusque nostros respicit.

Haec edidi opuscula:

- 1) De servo apud Romanos medico, a. 1735. 4. *Ansam præbuit SCHVLTZENI dissertatio de eodem argumento.*
- 2) De codicillis indulti connubialis, 1736. 4. *Excerptis hoc opusculum Illustr. A BEVST in Observat. milit. fere ad verbum.*
- 3) Ad KLVGKISTIVM de veris duellorum limitibus commentarium, cum præfatione de nobilibus Germaniæ jure belli institutis & adpendicibus: I. De veteris Germaniæ statu legali. II. De diffidationibus singularia. III. De nobilium Germaniæ antiquæ jure suprenatus &c. 1736. 4.
- 4) TREIBERO de excussione fenestrarum, adjectum opusculum de studiosis bacchantibus tumultuantibusque, von schivermenden und tumultuirenden Studenten, von der Pörschen Freyheit, Wetzen, Lichtweg-Vivat-Pereat-Rufen 1736. 4.

- 5) De sententiis ex periculo recitandis. 1736. 4.
- 6) *Ad novissimam editionem GVNDLINGII ad Institutiones manuscriptum communicavi cum bibliopola.*
- 7) De nobilium Germaniae jure eligendi Imperatores. 1737. 4. *cujus partem alteram de electorum origine & tertiam de statu provincialium jure eligendi principes prelo paratas habeo. Illam primam partem fere omnem suam reddidit: Gründlicher Auszüge aus Juristischen und Historischen Disputat. P. V. n. VIII. p. 295-308.*
- 8) Praefat. ad REDÉKERVUM de sumtib. studior. 1738. 4.
- 9) THOMASII Kirchenrechts Gelahrtheit P. I. & II. 1738. 4. *In quo libro germanicam versionem PVPENDORFFII adjeci, sed doleo librum me absente non magis purgatum esse a Theologis, quorum censuram reliqueram, adeoque mea culpa non est, cujus me reum reddere cupiunt die unschulzige Nachrichten, quorum auctori tamen injuriam hanc facillime remitto, immo & illis, qui hoc pigmento Regi optimo me nigrum reddere voluerunt. Nam si pietas & religio illos excitavit, laudanda voluntas, & malitia si instigavit, gaudeo me posse oblivisci injuriam, immo si beneficiis ulcisci possum facinus, hic publice fidem meam spondeo. Injustis hoc affirmare possum, negligentiae Theologorum quorundam tribuendum esse, quod, quae durius dixerat Thomasius, non mitigaverint, quum id ipse incumberet. Immo licet non omnia Thomasi probari possint, tamen non ulivis ita male dixit, ut quidam ex eo nimis ducti autumant. Ad minimum falsi reus fuisset, qui Thomaso suas non reliquisset cogitationes, temperandas licet quibusdam locis, dum suas supposuisset, quom Thomasium edere debebat. Fateor, etiam hoc, quod si scire potuissem, librum malo*

exemplo fore, nunquam illum me e scrinulis meis elabi passurum fuisse.

- 10) *Controversiam sub nomine de Molsdorff habui cum SCHVARTZIO de novo archiofficio Imperii, quam egregius vir singulari plane doctrina plenis disceptationibus inno integro sat spisso volumine disputavit, ut mihi honori sit cum tanto viro manum confervisse, licet personatus tela forsitan justo duriora acutaque in me miserit, quam indagandae veritati litigantibus opus fuerat. Sed gratissima amicaque compositione finita est lis, quam L. B. EBNER AB ESCHENBACH ora nostra inviseret. Immo uterque disputans ea est virtute, ut victus etiam dicere possem illud:*

Solamen habebō

Mortis ab Aemonio quod sum jugulatus Achille.

- 11) *Epistolam ad patrem Minda'abeuntem. 1738. 4.*
- 12) *Repertoria über die Chur-Braunschweig-Lüneburgische Landes-Ordnungen. 1740. 4. In postremorum Tomorum editione & collatione cum Cellenibus DE MEIERN auxiliatrices praestiti manus.*
- 13) *Gedichte und Reden 1740.*
- 14) *Gedanken vom Ursprung und Gebrauch der Rechte in Teutschland. 1741. 8. Quem librum me recitante quidam Studiosus calamo excepit & edidit, me id permittente.*
- 15) *Deduktion abseiten Schulenburg contra Oymhausen & Consorten in puncto Emdischer Allodial-Gelder. 1748. 4.*

Horum opusculorum meminere Litterariae Novellae, Bibliothecae germanique, Nachrichten von Juristischen Büchern, IAENICHEN

CHEN in bibliotheca LIPPENII, BYDERVS in bibliotheca juris STRUVII, STOLLE, nec non editor collegii litterarii GYNDLINGIANI & plures honorificentius & incitamento ad meliora. DE GÜNDEKODDE in Staats-Recht opusculum quintum BRUNNEMANNO forsitan errore typographi & GRUPPEN opusculum secundum LVDEVVIGIO erronee adscripsere.

Vitae meae quaedam, & quae scripserim, jam habent praeter STOLLIVM ad HEVMANNVM MOSERI & postea VVEIDLICHII Lexicon der jetztlebenden Rechtsgelehrten. Vltimus me censura, quo est stilo, notavit, & fateor, justam esse, & me jam, vix juvenilia, libenter agnoscere peccata.

Plusa edidi, quorum me auctorem profiteri e re mea esse nondum videtur. Sub prelo est Opusculum juris Germanici ad res villicas, contra REINECCIVM; & jam typis paravi elementa historiae litterariae juris; jus publicum Germaniae antiquae; Poloniam tributariam Germaniae adjecto SCHVLTZIO de Polonia non tributaria; Volumina defensionum, gentis Borckiae prima capita, aliaque.

Ad ista, nobis monentibus, haec subtexit:

Iam anno MDCCCLXIX, consilium cepi petendi honores academicor. & ea de causa adjectum specimen de fidejussore usuras non jubente ad disputandum elaboravi, cui vitae meae brevem enarrationem praemisit; sed bene multae rationes in causa fuerunt, quo minus hoc tunc fieret. Ab eo tempore in praxi forensi continuavi, neque, praeter enarrata opuscula, & quaedam sine nomine edita, partim e gallico versa, nec non inserta der gelehrten Hannöverschen Anzeigen, alia edidi quam:

- 16) Commentationem de fidejussore usuras non jubente 1749. 4.
- 17) Assertionem de rusticorum libertate & operis contra REINECCIVM, cum appendice quorundam de rusticis Mindenibus & Schauenburgicis fide diplomatum & rerum judicatarum 1750. 4.

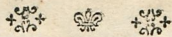

18) Schediasma de Sigevino Archiepiscopo Colonienfi 1750. 4.

19) Historiae litterariae juris primas lineas 1750. 8.

Ceterum dedi Bibliopolae Volumen gemischter Anmerckungen & opusculum: de Gerone Marchione, ut typis exscribi curet. Typis paravi praeter enarrata opera in vita mea, aliaque nondum ad umbilicum perducta: Constitutionem criminalem Caroli V. cum differentiis juris LVDEWIGII & meis notis; item Lexico verborum, quibus fures utuntur: nec non, Codicem Observationum juris. Quasdam elaboravi in causis Illustrium Deductiones & juvenes nonnullos bonae spei ad studium juris academicum praeparavi, inter quos KESTNERVS periculis Dissertationum & Responsorum ex jure civili 1750. 8. egregia specimina diligentiae juvenilis dedit.

Nemo non videt, PRAENOBILISSIMUM VIRVM ob candorem, probitatem, modestiam singularem, eruditionem multijugam, & industriam plane indefessam ab bene longo tempore Honorum legitimorum fuisse merentissimum Candidatum, in cujus gratiam ea, quae ab aliis praestanda sunt, si res fuisset nostri arbitrii, facile neglexissemus. Maluit tamen dignissimus Candidatus obtemperare Legi Regiae, ea jubente ad textus utriusque Iuris est in nostro confestu commentatus, & postea de variis Iuris capitibus nobiscum est collocutus, & recte quidem, cum illi, egregie dicere, nobis, animi dotes singulares explicantem auscultare, omnino fuerit voluptati. In horum consequentiam die crastini, die laeta & auspicata, utpote in quam prima initia, & restauratae purioris Sacrae

crae doctrinae, & Georgiae Augustae nascentis incidunt, a) in Ictorum Auditorio *Legem 22. C. de Nuptiis* lectione cursoria illustrabit, & Dissertationem Inauguralem *de Sponsae partu spurio* sine Praefide publice tuebitur, quo facto decreti Honores, praesentiu & assensu SPLENDIDISSIMI UNIVERSITATIS CANCELLARII, eidem meritissimo ejus a me conferentur. Istam Panegyrim ut MAGNIFICVS PRORECTOR, CVM SENATV, ILLVSTRISSIMI COMITES, ILLVSTRES GENEROSISSIMI NOBILISSIMIQUE CIVES, HOSPITES, COMMILITONES sua praesentia illustriorem ornatioremque reddere velint, officiosissime a me rogantur. P. P. Gottingae XXX. Octobr. 1703.

a) Vide, si lubet, *Monumentum D. celeberr. GESNERI*, Collegae honoratiss. *Brevi Narrationi de Georgia Augusta condita* adjectum p. 35.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Göttingen, Diss., 1753 A-C

ULB Halle

005 350 859

3

ORDINIS IVRIDICI

DECANVS 1753,14

GEORGIVS CHRISTIANVS
GEBÄVER D.

AD VIRI PRAENOBILISSIMI
AVGVSTI RVDOLFI IESAIAE
BÜNEMANNI

SOLENNIA INAVGVRALIA
INVITAT

SIMVL NONNVLLA

DE

REGIA APVD GERMANOS POTESTATE
AD TACITI GERMAN. CAP. VII.

COMMENTATVR.

GOTTINGAE

PRELO GEORG. LVDOV. SCHVLTZII, ACAD. A TYPIS.

1753